

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Давня медицина і сакральний мисливський обруч: Навмисно розроблені терапевтичні досвіди полювання для воїнів, що повернулися з війни

Вступ

У широкому сенсі, воїни, які повертаються, частіше відчувають почуття ізоляції, роз'єднаності та роз'єднання (Walker and Nash 1981, Solomon and Mikulincer 1990), що може призвести до більш серйозних діагнозів, ніж їхні невійськові колеги. Ці почуття суперечать твердженню Себастьяна Юнгера (2016) про те, що люди мають сильний інстинкт належності до малих груп, визначених чіткою метою і взаєморозумінням. Він стверджує, що цей зв'язок, подібний до племінного, значною мірою втрачений у сучасному суспільстві, але його відновлення може бути ключем до психологічного виживання. Це твердження особливо актуальне для ветеранів. У більш ніж десятирічному дослідженні того, як так звані "польові види спорту"¹ (переважно полювання, стрільба і риболовля) вирішують вищезгадані широко охарактеризовані проблеми, з якими стикаються ветерани після повернення, я знайшов все більше доказів того, що успіх польових видів спорту в зменшенні ізоляції та роз'єднаності може полягати не стільки в конкретних видах діяльності, скільки в давніх, еволюціонуючих культурних контекстах, значеннях і ритуалах польових видів спорту, які зрештою заплутуються в племінних індивідуальних і групових ідентичностях, ритуалах і символах.

Автори Роберт Мур і Даг Джіллетт глибоко пишуть про архетипи у своїй книзі «Король, Воїн, Маг, Коханець: Перевідкриття архетипів зрілої маскуліності» (Moore and Gillette 1990). Вони вказують на фундаментальну важливість того, що Воїн має знання і досвід, щоб розпізнати який рівень агресивності є доречним і за яких обставин. Вони також зазначають, що агресивність стримується уважністю, народженою дисципліною мисливця і досвіду переслідування. По суті, Мисливець породжує Воїна, а архетип "Мисливець-Воїн" пов'язаний кодами, які він або вона розблокували через цілеспрямовані тренування та життєвий досвід. Але що, якщо когось відправляють на війну без дисципліни і підготовки Мисливця-Воїна? Або, як у центрі уваги, якщо людина *повертається* з війни, не маючи найповнішу маніфестацію архетипу Мисливця-Воїна, на який можна було б опертися і яка вказувала би шлях назад до повсякденного життя? Ця глава заглиблюється у застосування "Стародавньої медицини" та архетипу Мисливця-Воїна як підходу до захисту від хвороб, травм, поранень, та стресів, особливо тими, що виникають під час бою.

Посттравматичний стрес залишається серйозною проблемою для здоров'я ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей (Institute of Medicine 2014). Як діагностований розлад, а не травма², посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) – це емоційний розлад, найчастіше

¹ Дискусії щодо конфлікту навколо прав і добробуту тварин, полювання і рибальства виходять за рамки цього розділу, але див. Franklin 1998 для чудового історичного та культурного огляду. Franklin, A. (1998). "NATURALIZING SPORTS: Hunting and Angling in Modern Environments." *International Review for the Sociology of Sport* 33(4): 355-366.)

² Для цікавої дискусії про відмінності див. <https://www.hopeforthewarriors.org/newsroom/ptsdininjury-or-disorder/>

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

пов'язаний з бойовими діями та іншими потенційно травматичними досвідами, які можуть статися під час військової служби (Strauss, Coeytaux et al. 2011). ПТСР описується як екстремальна реакція на травматичну подію, що характеризується поєднанням симптомів психічного здоров'я, які присутні щонайменше місяць і погіршують функціонування в різних сферах (American Psychiatric Association 2017). ПТСР пов'язаний зі значними негативними наслідками для ветеранів та військовослужбовців, включаючи високий рівень депресії та інших психіатричних супутніх захворювань, зловживання психоактивними речовинами, суїцидальність, порушення соціального, професійного та сімейного функціонування, зниження якості життя, а також підвищений рівень медичної захворюваності, ризикованої для здоров'я поведінки та потреби у медичних послугах (Giordano, Vader et al. 2018). Без лікування ветерани та військовослужбовці з ПТСР піддаються ризику прогресування функціональної інвалідності, психологічного дистресу та погіршення якості життя протягом усього життя (Fulton, Calhoun et al. 2015).

Хоча Міністерство у справах ветеранів США та Міністерство оборони США (2017) пропонують широкий спектр підходів до лікування, ці підходи не продемонстрували послідовних довгострокових клінічних ефектів (Polusny, Erbes et al. 2015), оскільки багато пацієнтів все ще мають діагностований ПТСР після лікування (Steenkamp, Litz et al. 2015). У цьому контексті не дивно, що комплементарна і альтернативна медицина (Benedek and Wynn 2016) та комплементарна інтегративна медицина, які засновані на природі, і досліджуються як життєздатні варіанти лікування, оскільки вони використовують індивідуальні інтереси та мотивації до участі (Національний центр комплементарної та інтегративної медицини 2015).

Оскільки підходи, засновані на природі, набули популярності в різних дисциплінах, фахівці з терапевтичної рекреації (ТР) використовували природні втручання та заходи для вирішення функціональних результатів та надання можливостей для відпочинку ветеранам та військовим з ПТСР (Hawkins, Townsend et. al 2016, Craig, Alger et al. 2020). Різноманітні типи підходів на основі природи, такі як пригодницька терапія на свіжому повітрі, терапія в дикій природі, експериментальна терапія та екотерапія використовують природне середовище для досягнення конкретних терапевтичних результатів (Poulsen, Stigsdotter et al. 2015). Хоча цей напрямок досліджень є відносно новим, попередні дані свідчать про те, що підходи до відпочинку на природі заслуговують на подальше вивчення з метою оцінки ефективності та впровадження у закладах ТР, що обслуговують ветеранів та військовослужбовців, а також у закладах на рівні громади (Townsend, Hawkins et al. 2018). Незважаючи на цю багатообіцяючу траєкторію, існує дуже мало досліджень ефективності комплексного використання полювання як терапевтичної рекреації (Tidball 2016). У цьому розділі представлено теоретичний розвиток полювання як ТР, так і емпіричні дані на його підтримку як корисної модальності в деяких ситуаціях.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Що таке спеціально розроблене терапевтичне полювання?

Болдуїн, Першинг та Магнусон (2004) стверджують, що у всьому спектрі програм навчання та рекреаційної терапії на свіжому повітрі є ключові елементи, спільні для багатьох з цих програм, включаючи наступні елементи:

1. Сплановане та цілеспрямоване використання пригодницької діяльності з конкретними цілями
2. Реальні навчальні контексти
3. Учасник стає агентом змін
4. Цілеспрямовані виклики, що вимагають використання індивідуальних або групових рішень
5. На відкритому повітрі або в природному середовищі
6. Невелика група (зазвичай десять або менше осіб)
7. Структурована фасилітація

Хоча є велика заслуга в тому, що ефективність програм у дикій природі походить від простого контакту з самою природою (Bardon 1992, Witten 1994), я згоден з думкою про те, що структуровані програми працюють, щоб "сфокусувати силу" природи, особливо в контексті ветеранів, і що висвітлення цього взаємозв'язку сприяє подальшому покращенню результатів, пов'язаних зі здоров'ям (Mitten 2009). А спосіб подальшого зміцнення взаємозв'язку між людьми і природним середовищем, з якого вони походять, і створення подальшого здоров'я, є активне використання навмисно розробленого досвіду (НРД) (Sheard and Golby 2006). Як і концепція Міттена (2009), що програми на свіжому повітрі та на природі слугують для того, щоб зосередити увагу на перевагах природи, ідея НРД полягає в тому, що програмування в природному середовищі має бути цілеспрямованим у своєму плануванні та впровадженні з метою досягнення конкретних переваг, таким чином стаючи своєрідним вектором, або навіть мультиплікатором, для переваг просякнуті більш пасивними теоріями щодо простого впливу на природу (Ewert and Voight 2012).

З огляду на вищесказане, навмисно розроблений досвід терапевтичного полювання характеризується спланованим і цілеспрямованим використанням складного процесу полювання з конкретними терапевтичними цілями зменшення стресу і тривоги, почуття роз'єднаності та ізоляції, почуття втрати або провини а також імпульсивності та агресивності. Ці терапевтичні цілі досягаються через сплановану і структуровану залучення учасників у польових умовах "навчання на власному досвіді" в середовищі сім'ї, що підтримує, та спільноти наставників старійшин, де учасник чітко підготовлений і налаштований на те, щоб бути агентом змін. Взаємопов'язані та послідовні цілеспрямовані виклики представлені під час Досвід, який вимагає як індивідуальних, так і командних рішень, і все це відбувається в лісах, водоймах, полях і горах, які є середовищем існування дикої природи.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Полювання і людська природа

Зв'язок між полюванням і війною глибокий. Деякі археологи стверджують, що люди, або наші предки, полювали протягом останніх 2 мільйонів років. Однак, мисливський інстинкт ранніх людей є суперечливим і непопулярним у багатьох колах. На початку 20-го століття вчені стверджували, що прагнення ранніх людей полювати і вбивати призвело до розвитку ножів, списів та сокир, а також до збільшення розміру мозку. Відомий археолог Реймонд Дарт (1953), зокрема, відстоював ідею про те, що крайня жорстокість є частиною людської природи. У своїй науковій праці під назвою "Хижацький перехід від мавпи до людини" він припустив, що лінія хижих мавп відгалузилася від дерева людиноподібних мавп і згодом еволюціонувала в людину. Звичка до полювання, теоретично, привела цих нових приматів не лише до використання знарядь праці та успіху в полюванні, але й до вбивства собі подібних. Теорія Дарта про "мавпу-вбивцю" була розвинута Робертом Ардрі у його книзі «Африканський генезис» (1961), але вона так і не набула широкого визнання, і сьогодні вона, як правило, відкидається. З іншого боку, Маргарет Мід (1940) писала, що "війна є лише винаходом, а не біологічною необхідністю".

Нещодавно професор Генрі Банн та його колеги (Bunn, Pickering et al. 2012, Domínguez-Rodrigo 2012, Bunn and Gurtov 2014) дослідили місце скотобійні в ущелині Олдувай в Танзанії. Туші антилоп і газелей були зібрані там первісними людьми, ймовірно, представниками виду *Homo habilis*, щонайменше 1,8 мільйона років тому. Потім м'ясо знімали з кісток тварин і їли. Професор Банн вважає, що його робота демонструє, що ранні люди не просто збирали м'ясо вбитих левів і леопардів, як припускали деякі вчені. Навпаки, він виявив зовсім іншу картину м'ясних уподобань між первісними людьми та іншими хижаками, що вказує на те, що ранні люди не просто підбирали м'ясо левів і леопардів і забирали їхні недоїдки. Професор Банн стверджує, що ранні люди насправді обирали те, що хотіли, і вбивали це самі. Він вважає, що ці ранні люди, ймовірно, сиділи на деревах і чекали, поки внизу проходили стада антилоп або газелей, а потім вбивали їх в упор. З того часу люди займаються мисливством у тій чи іншій формі аж до сьогодні. Хоча технології полювання дещо змінилися, основи полювання мало чим відрізняються від професора Банна, про що ми більш детально поговоримо на наступних сторінках.

Архетип Мисливця-Воїна – мисливці-збирачі та суспільства воїнів

Суспільства мисливців-збирачів мають багато спільних рис із суспільствами воїнів і навіть сучасними солдатами. Керол Пірсон (2018) пише, що воїн як архетип, можливо, еволюціонував від мисливців, використовуючи свої навички до нових застосувань. Наприклад, пише вона, здібності, необхідні для полювання на тварин, перетворилися на ті, які допомагали воїнам-мисливцям завойовувати нові землі для заселення їхніх народів і отримувати доступ до необхідних запасів їжі, води та інших предметів першої необхідності. Це також допомагало тим, хто давав відсіч цим загарбників, так само, як і від лютих диких звірів, що нападали на село.

Кочові суспільства мисливців-збирачів зазвичай мають неієрархічну соціальну структуру, на відміну від садівничих, скотарських та індустріальних суспільств вищого порядку. Група зазвичай складається з невеликої кількості сімейних одиниць, часто пов'язаних між собою, що складають

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

плем'я – поняття, до якого ми ще повернемося. Мисливці-збирачі – це збирачі, залежні від природної доступності їжі і відносно мобільні. Цей кочовий спосіб життя, за якого все майно доводиться носити з собою, змушує мисливців-збирачів покладатися на матеріали, доступні в дикій природі, для будівництва простих укриттів. У таких суспільствах рідко будують постійне житло чи розбудовують міста. Зверніть увагу у наведеному вище описі кочових мисливсько-збиральницьких суспільств, за винятком ієрархічної соціальної структури, скільки характеристик вони поділяють з воїнами: малими племінними групами, мобільність, необхідність носити з собою всі свої речі, сільські та тимчасові притулки. Як описав це ветеран під час відпочинку на природі: експедиції на природі "не відрізняються від війни... Є щось, що може тебе вбити. Існує тісна група, виживання якої залежить від тебе, і кожен є її частиною. Виникають зв'язки, які мають сенс. Життя краще, коли воно просте... у тебе є своє місце. Ми всі маємо його" (р. 216 Williams 2017).

Зв'язок між полюванням і воїнами можна знайти і в більш розвинених стародавніх суспільствах. Згадаймо, що полювання в грецькій античності (MacKinnon 2014) було пов'язане з військовою підготовкою. Тут люди утверджували свою владу над дикою природою завдяки вищій майстерності, силі духу та техніці, які, можливо, були благородними якостями для успіху у війні. Зв'язок полювання з випробуванням або обрядом переходу для забезпечення готовності до війни багато в чому лежить в основі опису полювання Одиссея на свого першого дикого кабана на горі Парнас. Платон знаходить прихильність у такому сміливому, вправному полюванні, де мисливець і здобич однаково рівні (Lonsdale 1979).

Згідно з Мей Цайсс Штанге (2014), міфи та ритуали стародавньої Греції відображають центральну роль яку мисливська свідомість відігравала в історичному розумінні культури в цілому, а також у ставлення до природи. Грецький історик Ксенофонт утримував мисливське господарство у своєму маєтку поблизу Спарти, де був храм Артеміди. Там він проводив щорічний фестиваль на честь богині полювання:

"У святі брали участь усі городяни та сусіди, як чоловіки, так і жінки. Богиня дарувала ячмінний, пшеничний хліб, вино, сухофрукти та частину жертв зі священного пасовища, а також впольованих тварин. На святі влаштовували полювання сини Ксенофонта та інші громадяни, а також усі дорослі чоловіки, які бажали, брали в ньому участь. Вони брали дичину, частину з самої святої землі, а деякі з Фоли, кабанів, косуль і ланей."
(Ксенофонт 1985)

Враховуючи ці згадки про полювання в давнину, не буде великою натяжкою спробувати краще зрозуміти ці історичні зв'язки між войовничістю та полюванням. Чи існують важливі аспекти або складові цих зв'язків, цієї стародавньої медицини, які можуть бути актуальними і сьогодні? У цій главі стверджується, що так, є, і вони, можливо, важливіші зараз, ніж будь-коли раніше.

Про племена та "давніх вождів"

Едвард Тік у своїй чудовій книзі «Повернення воїна – відновлення душі після війни» (2014) описує важливість "медицини воїна" та "медицини душі", яка, як він пише, вказує на "правильні та

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

належні стосунки з рештою нашого життя – нашими тілами, розумом і серцем; нашими історіями, сім'ями, громадами і нацією; нашою роботою, метою і добром" (с. 176). Він далі перераховує багато прикладів з традиційних суспільств, в яких воїни повертаються до свого ритуалів, символів, церемоній, та призупиненого життя. Відповідно до того, що пише Керол Пірсон, Тік описує цю "медицину воїна" як архетипну, що вона "пробуджує людину до внутрішнього архетипу Воїна і навчає його повторюваним темам та історіям. Вона спрямовує ветерана до використання найсильніших сили і традиції, щоб вистояти і досягти успіху... щоб заявити про своє місце в історії... щоб надати сенс тому, що було абсурдним, і сформувати трансперсональне бачення з жаху... [i] підтримує воїна у досягненні спадкоємності між військовою та цивільною службою і вписуванні особистої історії у світову духовну традицію воїнів... це допомагає вцілілому створити нову ідентичність і спосіб життя як старшого воїна".

Себастьян Юнгер у своїй книзі "Плем'я - про повернення додому та приналежність" (2016) вказує на відсутність багато з того, що описує Едвард Тік у випадку багатьох ветеранів у своєму спостереженні, що фундаментальна проблема "полягає у психологічному шоці, з яким американські ветерани стикаються вдома, вкоріненому у величезній прірві між по суті племінною природою війни та сучасним індивідуалістичним суспільством" (Bethune 2016). Він проникливо зауважує, що "нездатність сучасної культури належним чином реінтегрувати тих, хто страждають від небезпеки і травм – не лише солдатів, але й працівників екстрених служб та інших – не є питанням неправильному фінансуванні охорони психічного здоров'я, а в нездатності сучасності запропонувати суспільний зв'язок, який відповідає інтенсивному досвіду ветерана" (Bethune 2016). У зв'язку з цим постає питання – де можуть виникнути такі суспільні зв'язки, які б відповідали інтенсивному досвіду ветеранів?

Мисливські традиції, племінні аспекти та моральні кодекси

"Воїн знає через ясність мислення, через розрізнення. Воїн завжди насторожі. Він завжди не спить. Він ніколи не спить протягом життя. Він знає, як зосередити свій розум і тіло. Він той, кого самураї називали "уважним". Він - "мисливець" в індіанській традиції. Як Дон Хуан, індіанський воїн-чаклун Янкї в "Подорож до Ікстлана" Карлоса Чстанеди, каже, що воїн знає, чого він хоче, і знає, як це отримати. Завдяки своїй ясності розуму він є стратегом і тактиком. Він може точно оцінити обставини, а потім пристосуватися себе до "ситуації на землі", як ми кажемо". (Moore and Gillette 1990)

Мисливські практики – це навички та дії, що застосовуються безпосередньо при полюванні та обробці тварин, від техніки переслідування до забою та утилізації невикористаних частин тварини.

Первісні культури, як відомо, мали чудові стосунки з тваринами, а також складні важливі ритуали, пов'язані з полюванням. Тварини дають набагато більше, ніж м'ясо. Шкури та хутро, зуби, роги, копита та кістки – все це має велике значення і використовується для виготовлення знарядь праці та ритуальні предмети. Згідно з Джоном Коханом (2010), існують дві широкі сфери мисливських ритуалів. Одна стосується "підкupu" або вмовляння тварин вийти до мисливців, а інша включає в себе задобрювання духів тварин після їхнього вбивства. Кохан (2010) повідомляє, що коли на

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

тварин полюють, з ними зазвичай поводяться в особливій, шанобливій манері, частково для того, щоб умилостивити духів тварин, а частково для того, щоб не бути покараними ними. Зокрема, за словами Кохана, складні церемонії супроводжують полювання на ведмедів.

Відомо, що ведмеді володіють високим інтелектом, вони іноді ходять по-людськи, вони іноді сідають на дерево, поклавши лапи, як руки, на боки і, можливо, підтягнувши одну ногу під тіло. Кажуть, що вони демонструють широкий спектр емоцій, дуже схожих на людські. Нівхи святкують Ведмежий фестиваль, який включає в себе ритуальне жертвоприношення ведмедя в пам'ять померлих предків або в особливих випадках. З великою повагою ставляться до кісток ведмедя, які урочисто і дбайливо ховають неушкодженими в належному положенні (Cohan 2010, Byghan 2020).

Кохан (2010) задокументував, що Моту в Папуа-Новій Гвінеї ставляться до тунця з великою пошаною і мають ретельно готуються до рибальського сезону, включаючи піст, ритуальне купання, співи і танці. Вони перед тим, як вбити рибу, благословляють її. Якщо тунець випадково вдарився об борт каное, рибалка повинен стати на коліна і поцілувати рибу; інакше більше жодна риба не потрапить до сітки. Корінні американці в північній частині Тихого океану відродили церемонію "Першого лосося" (Gunther 1926, Amoss 1987), аборигенний ритуал "перших плодів", що включає ретельну підготовку і церемонії для привітання лосося. Протоколи ретельно прописують спосіб риболовлі, приготування, вживання в їжу та утилізації рибних кісток. Оленярі в Сибіру практикують спільне жертвоприношення оленів, щоб застрахувати їжу, щастя, здоров'я і процвітання (всі ці приклади і багато іншого можна знайти в Cohan 2010).

Багато з описаних вище ритуалів полювання та збирання, пов'язаних з тваринами чи рибою, також включають в себе передісторію або підготовчі заходи, такі як тренування та церемонії. У громадах били в барабани (барабанный бій є терапевтичним підходом до подолання ПТСР серед ветеранів – див. Bensimon, Amir et al. 2008) перед полюванням і святами збору врожаю, під час шлюбних і похоронних церемоній, а також під час підготовки до (Beattie 1963, Blades 1992).

Полювання також пов'язане з традиційним моральним кодексом. Традиційний моральний кодекс – це система спільних моральних суджень, якими члени спільноти керуються у своїй практиці, а також інформують і закріплюють норми та правила. Судження є специфічно моральними, коли вони (1) стосуються інтерпретації правильного і неправильного, хорошого і поганого, належного і забороненого, і (2) відображають традиційні цінності, такі як повага до лісу, опора на власні сили або взаємність (Reo and Whyte 2012). Практики виживання, моральні судження та цінності є традиційними, коли вони передаються і прищеплюються членам громади/сім'ї через зв'язок між поколіннями, що проявляється через ритуалізацію (тобто, включення в церемонії) та відносної узгодженості між поколіннями (Reo and Whyte 2012).

Лікувальні шляхи та священний обруч

З попередніх досліджень мені було відомо, що багато корінних культур підходять до здоров'я, благополуччя та зцілення через "медичне колесо" або "священний обруч", і що необхідний баланс

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

між усіма чотирма сферами людини: ментальною, фізичною, емоційною та духовною (Lavallee and Giles 2007). Це включає в себе рівновагу всередині нас самих, між іншими живими істотами та Землею (National Aboriginal Health Organization 2005). Нещодавно, розмірковуючи над значенням даних мого інтерв'ю, я дізнався, що в культурах корінних народів здоров'я і благополуччя людини ґрунтується на підтримці балансу між емоційною, фізичною, розумовою і духовною сферами. Таким чином, зцілення від травми і горя включає відновлення балансу між цими чотирма сферами (Anishnawbe Health Clinic 2006).

У Національній медичній бібліотеці США проходить детальна виставка, що розповідає про те, як медичне колесо, інакше відоме як Священний обруч, використовувалося багатьма поколіннями корінних народів для здоров'я і зцілення (National Institute of Medicine 2020 website). Обруч є символічним представленням Чотирьох напрямків та інших елементів, які покликані символізувати виміри здоров'я та життєві цикли.

Дехто пише, що Медичне колесо або Священний обруч можна використовувати як інструмент самоаналізу, в якому в якому будівничий може залучити ідеї симетрії та балансу. У процесі побудови обруча, можна почати розпізнавати сфери життя, які не перебувають у рівновазі, де бракує уваги або фокусу (див. <http://www.thepeopleofthehuntingground.com/> для цікавої дискусії про створення Священних обручів та Медичних коліс).

Обручі, звичайно ж, круглі. Наступна цитата описує корінних американців, можливо, наш найбільш безпосередній і найдоступніший приклад архетипу Мисливця-Воїна, який надає перевагу колам:

"Ти помітив, що все, що робить індіанець, він робить по колу, і це тому, що Сила Світу завжди діє по колу, і все намагається бути круглим... Все, що робить Сила Світу, відбувається по колу. Небо кругле. І я чув, що земля кругла, як м'яч, і всі зірки теж... життя людини – це коло від дитинства до дитинства, і так воно є в усьому, де рухається сила". (Hook, 1997)

Цей відхід від лінійного мислення є важливим, особливо в контексті цієї глави та книги, оскільки він впливає на те, як люди підходять до проблем або формують знання (Marchand, Vogt et al. 2020). У моєму випадку, і як дослідник, і як ветеран, який полює, я не шукав кругової організації інформації, скоріше вона знайшла мене. Коли я опрацьовував дані своїх інтерв'ю та кодував теми, я почав бачити закономірності, взаємозв'язки між однією темою і наступною, а також послідовність цих тем, які мали циклічний, або, точніше, циклічний характер. Нижче представлено те, що з'явилося і має на меті доповнити існуючу літературу та знання корінних народів, без похідних або кооптованих намірів.

Священний Мисливський обруч – елементи, фази та цикл полювання в контексті повернення воїна

"Що насправді полювання дає мисливцю? Воно підтверджує його нерозривність з динамічним життям популяцій тварин, його роль у складному кругообігу стихій... і в закономірностях потоків енергії. . . Незалежно від технологічного прогресу, людина

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

залишається частиною природи і залежною від неї. Необхідність позначати і визнавати цей зв'язок залишається. Мисливець – це наш агент усвідомлення" (Шепард, 1959).

Наступні спостереження є результатом кількох формальних досліджень, які вивчали терапевтичну ефективність, а також мотивацію та переваги спеціально розроблених терапевтичного мисливського досвіду (СРТМД) для ветеранів, які повернулися з війни. Робота проводилася у співпраці з Фондом "Поранені воїни в дії" (WWIA.org), місія якого полягає в тому, щоб "служити пораненим у боях кавалерам "Пурпурового серця" нашої країни, надаючи їм можливість займатися спортом на свіжому повітрі світового класу, як засіб визнання та вшанування їхньої жертви, заохочення незалежності та зв'язків з громадами, а також сприяти зціленню та оздоровленню через дружбу та спільну пристрасть до активного відпочинку. "

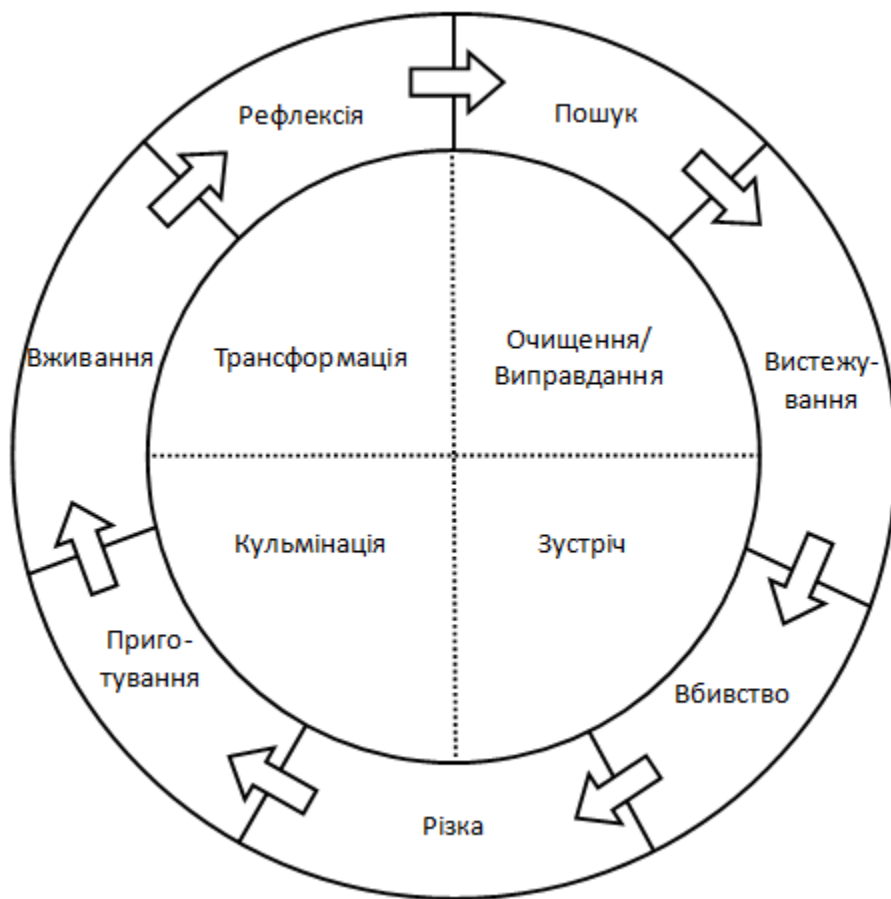
Було проведено та записано п'ятдесят три напівструктуровані інтерв'ю з ветеранами, пораненими в боях, транскрибовані та закодовані. Інтерв'ю були записані під час кількох ітерацій СРТМД, у семи різних місцях по всій Північній Америці, від Аляски до штату Мен, а також поблизу канадського кордону (у Вісконсіна та північної частини штату Нью-Йорк) до Флориди. Серед опитаних ветеранів 33 були військовослужбовцями, 15 – морськими піхотинцями, 2 – військовослужбовцями морської піхоти, 2 – військово-морського флоту та 1 – військово-повітряних сил. Двоє з опитаних були подружжям військових. Щодо гендерного розподілу, я опитав 48 чоловіків і 5 жінок, 3 з яких активно займалися полюванням.

Як основний дослідник і керівник лабораторії, що займається цією роботою, я отримав величезну користь від спостереження учасників, і я активно полював з кожним з опитаних військовослужбовців або ветеранів. Іншими словами, я брав участь і спостерігав за їхнім досвідом проходження елементів, фаз і циклів полювання, описаних нижче у наступних параграфах.

Як зазначалося раніше, успіх ігрових видів спорту у зменшенні ізоляції, роз'єднаності та роз'єднання серед ветеранів може полягати не стільки в самих видах спорту, скільки в давніх, але таких, що розвиваються, культурних контекстах, значеннях і ритуалах, які з часом стають частиною індивідуальної та групової ідентичності. Цю складну серію взаємозв'язків можна уявити як цикл елементів, які протікають і розвиваються через фази. Ці фази, в порядку переживання в межах циклу, (1) Очищення і виправдання; (2) Зустріч; (3) Кульмінація; і (4) Трансформація.

Елементи, які проходять через ці фази Мисливського циклу: (1) Пошук; (2) Вистежування; (3) Вбивство; (4) Різка; (5) Приготування; (6) Вживання; (7) Рефлексія. Кожна з цих фаз, та деякі елементи будуть розглянуті по черзі.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Малюнок 1. Мисливський обруч (цикл), з чотирма фазами та сімома елементами, що зображують взаємопов'язані та глибоко значущі процеси, за допомогою яких цілеспрямовано розроблений терапевтичний мисливський досвід вирішує проблеми ізоляцію, роз'єднання та дисоціацію серед ветеранів.

Очищення та Виправдання

Фаза Очищення і Виправдання – це те, з чого починається більшість полювань того типу, який нас цікавить. Саме на цій фазі майбутньому Мисливцю-Воїну потрібно буде виконати роботу, витратити час, щоб зрозуміти кар'єр, його звички та середовище існування. Про спеціально організоване терапевтичне полювання WWIA, учасника зустрічають там, де він або вона знаходиться з точки зору досвіду. Призначається провідник WWIA, і незалежно від того, новачок це чи досвідчений мисливець, полювання починається (і закінчується) з наставництва, ретельних спостережень, записів і переказів. Процес залучення до кар'єру, знайомство з ним, можливо, навіть родинне – це процес, за допомогою якого Мисливець-Воїн робить себе гідним сакральності полювання і, отже, "виправданим". Гідність не оцінюється в конкретному чи реальному сенсі, а закріплюється в мові та діях наставників і старших. Багато чого можна навчитися шляхом спроб і помилок, але, можливо, ще більше можна дізнатися через культурну передачу та соціалізації від старших і більш досвідчених. Такий обмін навичками задля досягнення спільного результату є

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

дуже соціальним і пов'язаним з бажаного результату і не може співіснувати з роз'єднанням чи ізоляцією. Таким чином, фаза Очищення і Виправдання створює основу для покращення ізоляції та роз'єднаності, які можуть призвести або бути наслідком більш серйозних діагнозів.

Зустріч

Фаза Зустрічі – це те місце, де можливе пробудження. Саме тут можуть бути використані інші емпіричні дані та відповідна література, зокрема, теорія відновлення уваги (ТВУ) (Карлан і Каплан 1989, Каплан 1995). Згідно з цією теорією, для того, щоб відчути терапевтичний ефект, людина повинна спочатку мати доступ до "Відновлювальне середовище" (Hartig, Mang та ін. 1991), тобто середовище, яке має низку характеристик. По-перше, воно повинно мати характеристику захоплення – здатність середовища викликати благоговіння. По-друге, воно повинно забезпечувати можливість відчуття відсутності, яке може бути об'єктивним або суб'єктивним за формою. По-третє, середовище повинно мати характеристику розширення – зв'язок між кожним елементом, знайденим у середовищі. Відчуття можливості подорожувати через середовищем у пошуках інформації, яку воно надає. Нарешті, середовище повинно мати характеристики сумісності, які відповідають уподобанням і цілям людини. Відновлювальне середовище, що містить ці характеристики, швидше за все, буде природним середовищем, що характеризується великою кількістю захоплюючих об'єктів. "М'які зачарування", такі як хмари в небі або листя, що шелестить під вітром, привертають нашу увагу відносно легко і відповідають нашим бажанням і потребам. Провівши деякий час без особливих зусиль з м'якими захопленнями і відволікшись від щоденних стресів, люди можуть мати можливість поміркувати. Це приносить "відновлювальну" користь, яка таким чином уможливорює подальше зосередження або відновлення уваги.

Фаза зустрічі виходить за рамки відновлення уваги в момент, коли кар'єр нарешті з'являється. Тут може з'явитися плутане поурі з переплутаних емоцій і психологічних реакцій. Відбувається прискорення пульсу, сплеск адреналіну, широко розплющені очі, трепет можливостей. Виникають почуття ентузіазму, хвилювання, передчуття, але лише зрідка – легкого страху або тривоги. Дехто називає це "лихоманкою Бака", що є дещо неправильною назвою, оскільки це може статися при пострілі тетерука, при клюванні індички, ревіння лева чи ревіння лося. Але лихоманка є доречною, враховуючи хвилю позитивного ентузіазму, що нахлинула.

Це може бути небезпечною територією з психологічної точки зору і потребує ретельного вивчення. Ймовірно, існує зв'язок між вищезгаданими почуттями в контексті полювання та аналогами в контексті бойових дій. Елберт з колегами (2010) пишуть, що "мисливська поведінка є захопливою і привабливою, це бажання, яке змушує тимчасово відволіктися від фізичних потреб, болю, поту, крові і зрештою, готовність вбивати стає терпимою і навіть апетитною". Експерти (Necker, Hermeau et al. 2015) пишуть про типи агресії, боротьбу із залежністю та вплив насильства, що є достатньою підставою для зробити паузу в цьому просторі і визнати, що у фазі Зустрічі справді є щось потужне, те, що не можна не брати до уваги. Фаза Зустрічі, щось, до чого не варто ставитися легковажно. Саме в цій фазі Воїн-Мисливець повинен побачити себе ким він є. Людиною, яка може або повинна брати участь у вбивстві. Але, можливо, полювання надає шлях для контекстуалізації вбивства у більш зрозумілий спосіб, або портал для відходу від дисонансу

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Мисливця-Воїна, який калічить чи вбиває інших людей? У будь-якому випадку, в момент зустрічі, після припливу енергії, ентузіазму та хвилювання, рішення вимальовується на горизонті.

У випадку, якщо фаза Зустрічі завершується успішною спробою принести кар'єр до рук, ми переходимо від елемента Вбивства до елемента Різки. Цей перехід між елементами відкриває третю і глибоко особисту зустріч. Це момент, коли суб'єкт наближається до колись живої істоти і повинен дозволити тяжкості зусиль поглинути його або її. Дані інтерв'ю для цієї роботи включають повідомлення про велике полегшення, змішане з горем, про піднесення, змішане з відтінком смутку або навіть каяття. Я неодноразово був свідком сліз під час цієї третьої зустрічі в рамках фази Зустрічі. Багато з тих, хто пережив Мисливський обруч, спочатку були здивовані своєю реакцією під час третьої зустрічі. Одна людина на полюванні на білохвостого оленя, витираючи сльози, засміялася і сказала: "Це дивно, я щойно вбив цю тварину, а відчуваю стільки емоцій. Це так по-іншому. Я такий вдячний, що відчуваю такий зв'язок з цією твариною. Я радий, що я живий, але водночас мені так сумно". Це потужний і священний момент, і я спостерігав цей момент, брав у ньому участь разом з ветеранами, і без винятку, це один з тих моментів, коли ви, як спостерігач, не можете знайти жодного сліду ізоляції, від'єднання, роз'єднання. Це справжня мить, пронизана древньою медициною шляху Мисливця-Воїна, де людина примиряється зі смертністю і реальністю єдності з циклами життя і смерті. Можливо, саме тут відбувається осмислення, насильство і смерть переосмислюються і ставляться назад на мисливську сторону архетипу Мисливець-Воїн, де пролиття крові перетворюється на енергію та життя, а не суто руйнування. Але це перетворення не може відбутися без перетворення кар'єру на їжу, волокна та символи, що відбувається у фазі Кульмінації.

Кульмінація

Фаза Зустрічі поступається місцем Кульмінації в моменти, коли здивування і захоплення вбитим кар'єром згасають і приходять до свого природного завершення. З'являється усвідомлення того, що має розпочатися справжня робота. Перетворення істоти з тварини на м'ясо, шкуру, кістки та роги – це перетворення є інтимною справою. Деякі ветерани спочатку впираються, але, як правило, їх перемагає цікавість і здивування, і врешті-решт беруть участь у процесі. Роль наставництва на цьому етапі неможливо переоцінити. Обережні, обдумані дії мудрого старшого передають пошану до тварини і те, чого вона коштувала, щоб стати м'ясом. Жодне м'ясо не витрачається даремно. Розрізи повинні бути точними. Шкура, волосся, хутро або пір'я повинні бути збережені для майбутнього використання, як практичного, так і церемоніального. Гідність тварини повинна бути збережена, щоб гідність Мисливця-Воїна була збережена, і, можливо, навіть відновлена.

Більшість ветеранів не вчилися забивати і обробляти власне м'ясо, і перспектива робити це іноді може бути приголомшливою. Однак, багато ветеранів та їхні сім'ї роблять вибір бути максимально відповідальними за свій власний харчовий ланцюг. Тому що більшість з нас провели своє доросле життя, купуючи м'ясо в продуктовому магазині або отримуючи його у військовому контексті в кафетерії або в їдальні, базові знання про те, як переробляти нашу їжу, ставлять нас у стан немовляти, залежного від інших дорослих у питанні харчування. Це не бажаний стан для більшості ветеранів, і багато хто хапається за можливість звільнитися від цього виду залежності. Знання

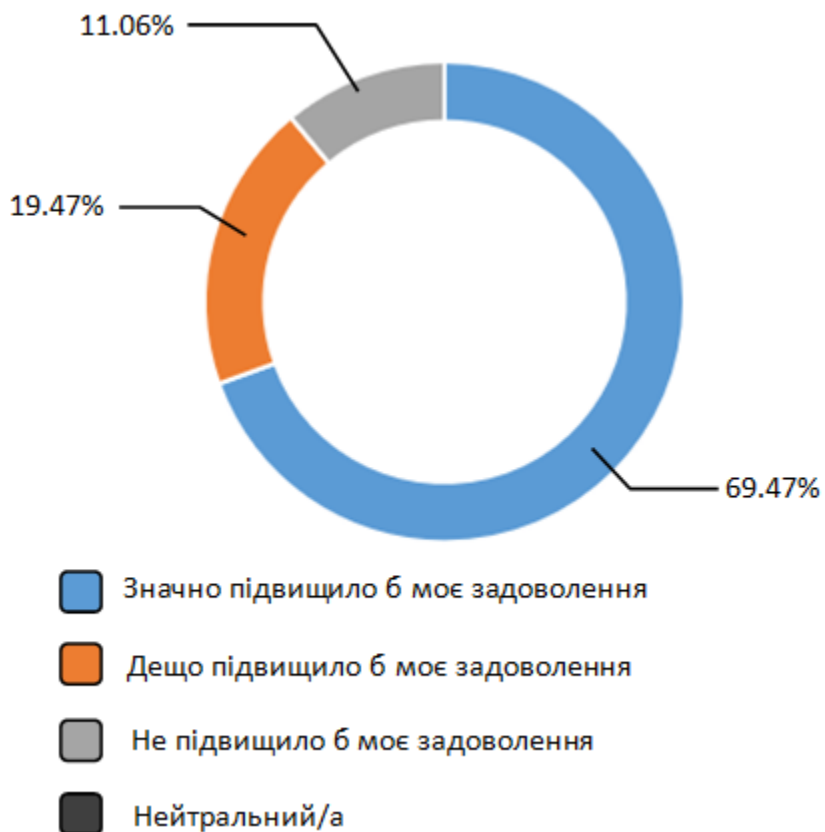
Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

існують, але найбільшою перешкодою на шляху до переробки власного м'яса є ментальна перешкода. Щоб переробляти м'яса в невеликих масштабах, вам не потрібне дороге м'ясне обладнання. Вам просто потрібна здорова тварина, деякі знання про практику забою та розбирання м'яса, засоби, щоб вбити тварину та повісити її, гострі ножі, чисте місце для роботи і смиренність, щоб знати, що ви зробите помилку і зробите це краще наступного разу. Весь цей процес полегшує присутність кваліфікованого наставника або старшого, який майже завжди більш ніж готовий передати свої знання. Навмисно розроблені терапевтичні програми WWIA приділяє велику увагу цьому процесу і цьому елементу Мисливського обруча, використовуючи досвід викладачів Корнельського університету та Корнельської кооперативної програми розвитку, а також спеціальні публікації для цієї мети (Tidball and Tidball 2009, Tidball and Tidball 2016a, Tidball and Tidball and Tidball 2016b, Tidball and Tidball 2016c).

У точці, де завершується елемент "Різання" Кульмінаційної фази, починається перехід до елементу "Приготування". Ветерани в нашому дослідженні в переважній більшості вказали, що їхнє загальне задоволення від навмисно розробленим досвідом терапевтичного полювання тісно пов'язане з їхньою можливістю брати участь в обробці та підготовці (приготуванні) своєї здобичі. Ми провели електронне опитування 236 ветеранів, які пройшли спеціально розроблену програму терапевтичного полювання, яку надає фонд "Поранені воїни в дії", за допомогою за допомогою Qualtrics.

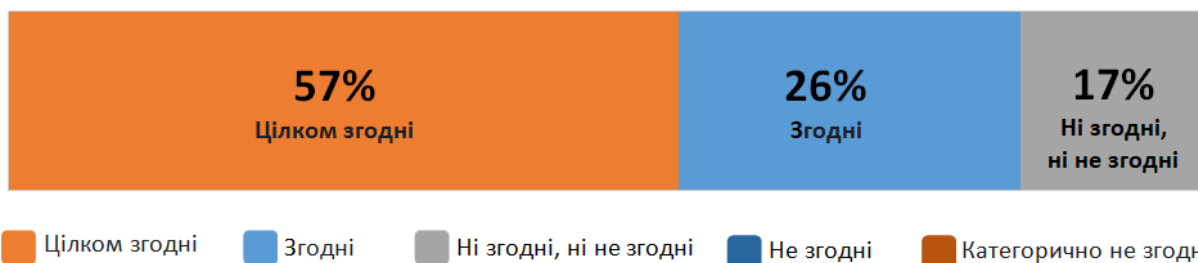
Одне із запитань або тверджень, на яке ми попросили ветеранів відповісти, звучало так: "Включення в мої спонсоровані експедиції та виїзди на природу дикої риби та дичини від спортивних організацій, які підтримують ветеранів, підвищило б моє задоволення від цих організацій, які підтримують ветеранів". Реакція на цю пропозицію була винятковою з точки зору підтримки ідеї про потужний вплив, який елемент м'ясництва та елемент кулінарії і кулінарний елементи мають потужний вплив на кульмінаційну фазу. З 226 ветеранів, які відповіли на це запитання, 88,94 % відповіли, що додавання елементів переробки та приготування їжі підвищило б їхнє задоволення від цілеспрямовано розробленого терапевтичного мисливського досвіду. (див. рис. 2)

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Малюнок 2. Опитані ветерани вказують, що інструктаж з обробки та приготування дичини і риби підвищує їхнє задоволення від цілеспрямовано організованого терапевтичного полювання.

Друге твердження, на яке ветерани повинні були відповісти, звучало так: "Підвищення моїх знань і навичок у приготуванні дикої риби та дичини, її обробці, приготуванні та презентації було б важливим у моїх зусиллях з реінтеграції та зцілення від воєнних та бойових поранень". З 225 ветеранів, які відповіли на це питання, 83% погодилися, що підвищення рівня знань про обробку та приготування дичини чи риби відіграло б важливу роль у реінтеграції зіграє певну роль у реінтеграції та зціленні, тоді як 17% відповіли нейтрально.

Цілком згодні Згодні Ні згодні, ні не згодні Не згодні Категорично не згодні

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Малюнок 2. Виявлено значну згоду щодо важливості набуття більшої обізнаності про обробку та приготування дичини чи риби, а також про роль, яку це відіграє в реінтеграції та лікуванні серед ветеранів.

Взяті разом, відповіді на вищезазначені твердження дають зрозуміти, що обробка та приготування кар'єру, як це представлено на переході між елементом м'ясництва та елементом кулінарії Мисливського обруча, є важливими як для насолоди і задоволення учасників, так і зрештою, для їхніх відповідних цілющих подорожей. Це не повинно дивувати. Ми всі знайомі з фразою "комфортна їжа" і можемо пригадати особливі страви, які допомогли нам почуватися краще. Те, що кулінарія сама по собі є терапевтичною, впливає логічно.

Кулінарна терапія визначається доктором Коцетом (Vaughn 2017) як "терапевтична метод, який використовує мистецтво, кулінарію, гастрономію та особисті, культурні та сімейні стосунки людини з їжею для вирішення емоційних та психологічних проблем, з якими стикаються люди, сім'ї та групи. Кулінарна терапія передбачає дослідження стосунків людини з їжею і того, як їжа впливає на стосунки, а також на психологічне благополуччя та функціонування". Доведено, що кулінарна терапія зменшує стрес, дозволяє отримати уявлення про власну поведінку, підвищує самооцінку та покращує розвиток мозку. Для ветеранів, зокрема, терапевтичні аспекти кулінарії можуть мати позитивний вплив на весь організм. Як і інші елементи Мисливського обруча, кулінарія задіює всі ваші органи чуття. Коли ви готуєте, ваша сенсорна обізнаність підвищується через фізичний дотик до інгредієнтів, вдихання запахів, пов'язаних з приготуванням їжі, дегустації готових страв і візуально сприймаючи їжу. Оскільки приготування їжі є розслаблюючим заняттям, воно дозволяє ветеранам відкритися для більш серйозні теми та почуття. Хоча я не спостерігав формальної терапевтичної структури в "Навмисно розробленому мисливському досвіді", який я вивчав, значна кількість програм, особливо тих, що проводяться WWIA, явно включають кулінарний компонент у свій досвід.

Коли завершується елемент приготування їжі в рамках кульмінаційної фази, створюється страва. Тут відбувається ще одна зустріч – з істотою, яка стала м'ясом, а тепер стала готовою їжею і частиною трапези. Мисливцю-Воїну дарують бенкет. Часто презентація має важливе значення, як для тих, хто брав участь у попередніх елементах циклу "Мисливського обруча", так і для тих, хто не брав. Але, можливо, важливішим за презентацію є спілкування, спільність і дружність. Хоча багато хто сприймає їжу разом з іншими як належне, за словами Енн Майерс-Райт (2020), їжа є фундаментальною частиною нашого здоров'я, стосунків, культури та добробуту. Антропологічні дослідження чітко показують, що їжа є життєво важливим символом соціальних зв'язків і займає центральне місце в людському спілкуванні (Mackenzie 1993). Їсти разом – це означає бути разом, це означає бути приналежним. І навпаки, дослідження виявляють негативний вплив їжі наодинці, який, як з'ясувалося, пов'язаний з різноманітними психічними розладами (Tani, Sasaki та ін. 2015) і фізичними (Kwon, Yoon та ін. 2018) станами здоров'я, від депресії та діабету до високого кров'яного тиску. Не дивно, що в більшості суспільств сім'ї святкують важливі події, ділячись їжею. Традиційно час прийому їжі – це час, коли цілі громади чи села збираються разом. Спільна трапеза є символом спільного життя.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Спільні трапези сприяють формуванню почуття приналежності. Дослідження показали, що діти, які регулярно їдять зі своїми сім'єю, відчують, що їх люблять, що вони в безпеці (Story and Neumark-Sztainer 2005). У випадку з ветеранами, які беруть участь у програмах СРТМД, що надаються WWIA, час прийому їжі завжди згадується у відгуках учасників як один з найбільш пам'ятних і значущих моментів, особливо коли їжу готують з дикої риби або дичини, яку вони добули, переробили та приготували.

Трансформація

Перехід від приготування їжі до її вживання вказує на перехід від фази Кульмінації до фази Трансформації. Коли їжа виходить за межі п'яти органів чуття і досвід набуває глибшого значення, іноді через молитву, іноді через розповідь за столом, або іноді просто через ламання хліба і розподіл м'яса (Mann 2007), відбувається трансформація, в результаті якої кар'єр переходить у минулий час. Як каже Роберт Руарк, "...найкращою частиною полювання і риболовлі – це роздуми про похід і розмови про нього після повернення" (Ruark 1993). Кар'єр, як і полювання, увічнюються, насамперед, у харчуванні, яке вони надають їдцям, на бенкетах. Це віковичний наріжний камінь – життя вимагає смерті. Кар'єра більше немає, але він був. І все ж він трансформується завдяки тому, що приносить нове життя глибоким, вісцеральним зв'язкам, витесаним з місця і часу. Мисливець-Воїн, також залучений тепер нарешті до елемента Рефлексії, також трансформується, тому що в попередніх елементах і фазах Мисливського обруча він виконував роботу агента змін. Але тепер зміни відбулися, про що свідчать ритуали та церемонії, що ведуть до цього моменту.

Полювання є фундаментально ритуалізованою поведінкою, відокремленою від звичайного світу і сезонно повторюваною з соціальною церемонією; таким чином, ритуали полювання можуть символічно замінити весь досвід (Bronner 2004). Ритуал є важливим і застосовним, оскільки, особливо у випадку полювання, практики, організовані як елементи Мисливського обруча, є повторюваними, структурованими, виразними, виконуваними і навмисно символічними. Проаналізовані як процес, або в даному випадку як цикл, практики або елементи припускають, що акт ритуалізації конденсує і символізує відносини саме тому, що ритуалізація є центральне місце в комунікативному вимірі соціального життя (Beattie 1966, Leach 1968, Shepard 1973, Bell 1992). Далі, продовжуючи акцентувати увагу на ритуалі, що включає символічну дію і представляє соціальний договір, Раппапорт вказує на те, що ритуал є "фундаментальним соціальним актом, на якому ґрунтується людське суспільство" (Rapaport 1992). Слідом за Броннером, йдеться про те, що учасники Мисливського обруча, особливо під час фази трансформації, соціалізуються навколо ритуалу (і ритуалізують соціальне), "символізуючи конфлікти між життям і смертю, а також відносини маскуліності з сучасністю..." (2004). Завдяки цій ритуалізації для ветерана відбуваються трансформації: від роз'єднаності та ізоляції до возз'єднання, примирення та повернення до спільноти.

Учасники навмисно розробленого терапевтичного мисливського досвіду повідомляють, що, можливо, найбільш значущою зміною є їхнє власне сприйняття та контекстуалізація вбивства. Або ще більш глибше, їхнє власне сприйняття і концептуалізація себе як вбивці. Ми не маємо можливості місця, щоб заглиблюватися в наслідки цієї конкретної трансформації, але слід

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

зазначити, що принаймні один ветеран, з яким я проводив інтерв'ю, назвав таку трансформацію примиренням поняття пролиття крові та протистояння принизливим аспектам цього явища. У цьому випадку ветеран переживав трансформацію свого архетипу Мисливця-Воїна ідентифікацію та переживання соціалізації культурно прийнятеного вбивства (у формі полювання) як форму спокути від насильства вбивства на війні.

Те, чого варто прагнути

"Я просто йду в ліс. Там є тварини, там є олені, білки, і я просто, я вбираю все в себе... для мене все ніби сповільнюється, і повільно все оживає, і я починаю помічати сонце, хмари, вітер, листя, бурундуків, оленів, і я перебуваю в стані пильності, не гіперпильності, але між тим, що моя ситуативна обізнаність повністю загострена, моя пильність максимальна, це не є нездоровий стан. Я зовсім не відчуваю дискомфорту. Я знаю, що в мене не стрілятимуть, я знаю, що мені не доведеться стріляти в іншу людину, і це заспокоює, тому що я бос, я наче господар своїх володінь, і я думаю, що для будь-якої людини це було б гарним почуттям...

Все ніби сповільнюється, ніби я натискаю на кнопку паузи, і я дуже повільно і обдуманно ставлюся до усього, від дихання до рухів і мислення. Я сприймаю речі такими, якими вони є. Холод турбує мене, але він не впливає на мою психіку, і коли я побачив тих оленів, і я міг би прийняти рішення. У мене немає єдиної причини, чому я не вистрілив, і я намагався описати це днями – ви знаєте, всі хлопці запитують: "Чому ти не застрелив його? Чому ти не вистрілив?", а я не маю жодної причини, окрім того, що я не хотів.

Знаєш, Кіте, єдине, про що я можу думати, це те, що ми всі натискали на спусковий гачок, ми всі робили це, тому що пришлося, а я просто не бажав, чувак. Не зрозумійте мене неправильно, я хочу оленя, дуже хочу, і я думаю, що він дуже смачний, правда, дуже. Я не можу придумати нічого, що я люблю більше, ніж їсти те, що я виростив сам, і це до біса добре для мене... я не сором'язливий – я справді не сором'язливий – але я отримую задоволення просто від того, що дивлюся на них [оленів], і я їх вполював, але я отримую таку ж радість від спостереження за оленями, як і від дятла, якого я спостерігаю 20 хвилин, як він розбирає сосну на частини або білку, яка ходить туди-сюди і їсть горіхи на землі, і я просто, я там, я в момент, і коли сонце потрапляє прямо мені в обличчя, я радий, що я живий, і я не знаю, чи моє відчуття того, що я живий, досягає свого піку, тому що я один, я серед природи, я хотів би думати, що я відчуваю, я думаю, що те, що я знайшов, було моєю стихією. Я думаю, що я знайшов це в цій подорожі, я дійсно, дійсно так думаю. Думаю, я знайшов щось, чого варто прагнути".

Висновки

У цьому розділі я спробував дати глибоке пояснення того, як полювання, з усіма його складнощами, може бути терапевтичним для ветеранів. Завдяки невтомній праці та щедрості Фонду "Поранені воїни в дії", я мав можливість пережити глибоко зворушливі моменти з іншими військовослужбовцями, коли ми проходили через священний Мисливський обрuchем. Благодать,

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

яку ми відчуваємо в ці моменти, хоч і важко піддається емпіричному вимірюванню, є суттєвою і постійною.

Кілька застережень. По-перше, щоразу, коли я описую цю роботу немисливцям або тим, хто має більше міського, ніж сільського досвіду, мені ставлять чесні, хоча іноді й наївні запитання щодо передбачуваного набору проблем, які їх турбують. Ці питання зазвичай включають такі теми, як вплив пострілів на слух, мудрість заохочення ветеранів до поводження зі зброєю, дивний вибір популяризації полювання, яке часто призводить до часто вбивства як терапевтичного засобу, а також можливість того, що кров може стати тригером для виникнення симптомів ПТСР. Коротко відповім, що я спілкувався з сотнями ветеранів, які отримали поранення під час бойових дій, які брали участь у спеціально розробленому терапевтичному мисливському досвіді, і ці питання рідко, якщо взагалі коли-небудь піднімаються. Більш глибокою відповіддю було б описати історію, яка з'являється вище, як "Щось варте уваги", і багато подібних до неї. Якою б не була відповідь, занепокоєння є обґрунтованим і заслуговує на додаткове вивчення.

Друге застереження є радше зізнанням. Той факт, що мисливський наратив у різних культурах і в різних поколіннях є переважно маскуліним, не випадає з поля зору і для мене. Я також усвідомлюю той факт, що у моїх дослідженнях і масивах даних було лише п'ять учасниць. Незважаючи на це, я бачу, що все більше і більше жінок, особливо ветеранів, беруть участь у навмисно розробленому терапевтичному мисливському досвіді, і їхній досвід як схожий на досвід чоловіків, так і унікальний. Понад два мільйони американок полюють, і це число зростає. За словами Мері Цайсс Станж (1998), взявши до рук зброю з явною метою вбивства, жінки руйнують одне з найстаріших і найміцніше укорінених табу західної культури. У той же час, я стверджую, що жінки прокладають шлях через священний Мисливський обруч, керуючись своєю "артемезианською свідомістю, яка ґрунтується на незаперечному факті, що саме полювання маркує нас, людей, як хижаків... що ми можемо, і навіть повинні, медитувати над наслідками нашого хижацтва також відрізняє нас (принаймні, наскільки нам відомо) від інших нелюдських хижаків. Ми, мисливці на людей, маємо і можливість, і обов'язок замислюватися над вплив наших дій (самого нашого існування) на світ навколо нас" (Stange 2019). Набагато більше роботи потрібно зробити щодо досвіду жінок-ветеранок і полювання.

Нарешті, як застереження, я усвідомлюю, про копіювання культури Перших народів і ритуалів корінних американців доброзичливими (чи ні) соціологами та іншими дослідниками. Я щиро сподіваюся, що визнання в цій главі важливості священної спільної спадщини всього людства, а саме полювання і шляху Мисливця-Воїна, не буде сприйнято як будь-яка форма неповаги або деривативізму по відношенню до корінних американців або будь-яких інших культур, що існують зараз або в минулому. Я щиро сподіваюся, що цей розділ насправді відкриє нові шляхи для подальшого дослідження та відновлення ролі церемонії та ритуалу в служінні та зціленні. Я вітаю діалог на цю тему в майбутньому.

Я повертаюся до думки Себастьяна Юнгера про те, що люди мають сильний інстинкт належності до малих груп визначених чіткою метою і розумінням, що відновлення цих племінних об'єднань може бути ключем до поліпшення здоров'я і благополуччя серед ветеранів, якщо не виживання. Мисливський обруч, його фази та елементи – це спосіб візуалізувати, зрозуміти і, сподіваємось,

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

оцінити неймовірно потужного мультиплікативного ефекту, який є результатом цього особливого, але складного заняття – полювання, полювання по-справжньому. Складені терапевтичні способи зцілення вражають поодиноці, але стають серйозною медициною, коли поєднані, стародавня медицина.

Але за межами терапевтичних модальностей існують соціальні реалії життєвої важливості спільноти, та сакрального ритуалу. В основі всього цього лежить розплата, для ветерана, для Мисливця-Воїна, і для інших теж. Ця розплата – це сакральність, сакральність місця, життя, погляд на світ, як це описує Вайн Делорія молодший (2003), який "прагне визначити місце нашого виду в тканині життя, що становить природний світ, землю і всі її різноманітні форми життя – сукупність відносин, в яких беруть участь всі суб'єкти". Цей розрахунок є можливістю примиритися з самим собою, бо Мисливець-Воїн вже є Мисливцем-Воїном, він просто повинен навчитися не соромитися цього факту, а прийняти його. У тому, що сучасність перекосила дуальність Мисливця-Воїна у бік війни, винен не сам Ветеран, який повертається, а є наслідком втрати племінних зв'язків між нами та рештою природи, амнезії щодо навчання та вивчення обрядів переходу, які передає Полювання, щодо життя, щодо смерті та щодо нашого місця у світі.

Кожен елемент, через усі фази Мисливського обруча, від Слідування до Трансформації та Роздумів, говорить про нагальну потребу з'єднатися з іншим життям, в межах розширених параметрів спільноти, до якої ми належимо (Леопольд 1949). Пробудження цієї нагальної біофілії (Tidball 2012) спонукає Мисливця-Воїна до розширеного уявлення не лише про спільноту, але й про себе. Це уможливорює возз'єднання, примирення, відновлення і розслаблення через відтворення давніх важливих ритуалів.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Список використаних джерел

American Psychiatric Association. (2017). "Clinical practice guideline for the treatment of posttraumatic stress disorder." from <http://www.apa.org.proxy.library.cornell.edu/ptsdguideline/treatments/index.aspx>.

Amoss, P. T. (1987). "The Fish God Gave Us: The First Salmon Ceremony Revived." *Arctic Anthropology* 24(1): 56-66.

Anishnawbe Health Clinic (2006). Anishnawbe Health Brochure. Toronto, Canada, Anishnawbe Health.

Ardrey, R. and B. Ardrey (1961). *African Genesis: A Personal Investigation Into the Animal Origins and Nature of Man*, Atheneum.

Baldwin, C., J. Persing and D. Magnuson (2004). "The Role of Theory, Research, and Evaluation in Adventure Education." *Journal of Experiential Education* 26(3): 167-183.

Bardwell, L. (1992). A bigger piece of the puzzle: The restorative experience and outdoor education. Coalition for Education in the Outdoors: Research Symposium. Bradford Woods, IN.

Beattie, J. (1963). "241. A Note on the Connexion Between Spirit Mediumship and Hunting in Bunyoro, with Special Reference to Possession by Animal Ghosts." *Man* 63: 188-189.

Beattie, J. (1966). "Ritual and Social Change." *Man* 1: 60-74.

Bell, C. (1992). *Ritual Theory, Ritual Practice*. New York, Oxford University Press.

Benedek, D. M. and G. H. Wynn (2016). *Complementary and Alternative Medicine for PTSD*, Oxford University Press.

Bensimon, M., D. Amir and Y. Wolf (2008). "Drumming through trauma: Music therapy with posttraumatic soldiers." *The Arts in Psychotherapy* 35(1): 34-48.

Bethune, B. (2016). PTSD and the loneliness of coming home. Macleans. Toronto, CA, St. Joseph Communications. <https://www.macleans.ca/culture/books/new-theory-roots-ptsd-in-the-lonelinessof-coming-home/>.

Blades, J. (1992). *Percussion instruments and their history*, Bold Strummer Limited.

Bronner, S. J. (2004). ""This Is Why We Hunt": Social-Psychological Meanings of the Traditions and Rituals of Deer Camp." *Western Folklore* 63(1/2): 11-50.

Bunn, H., T. Pickering and M. Dominguez-Rodrigo (2012). Bovid mortality profiles and early hominin meat-foraging capabilities at Olduvai Gorge Tanzania. 2nd Annual Meeting of the European Society for the Study of Human Evolution. Bordeaux, France.

- Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.
- Bunn, H. T. and A. N. Gurtov (2014). "Prey mortality profiles indicate that Early Pleistocene Homo at Olduvai was an ambush predator." *Quaternary International* 322-323: 44-53.
- Byghan, Y. (2020). *Sacred and Mythological Animals: A Worldwide Taxonomy*, McFarland, Incorporated, Publishers.
- Cohan, J. A. (2010). *The Primitive Mind and Modern Man*, Bentham Science Publishers.
- Craig, P. J., D. M. Alger, J. L. Bennett and T. P. Martin (2020). "The Transformative Nature of Fly-Fishing for Veterans and Military Personnel with Posttraumatic Stress Disorder." *Therapeutic Recreation Journal* 54(2): 150-172.
- Dart, R. A. (1953). *The predatory transition from ape to man*, Brill.
- Deloria, V. (2003). *God is Red: A Native View of Religion*, Fulcrum Pub.
- Department of Veterans Affairs & Department of Defense. (2017). "VA/DOD clinical practice guidelines for the management of posttraumatic stress disorder and acute stress disorder."
- Domínguez-Rodrigo, M. (2012). *Stone Tools and Fossil Bones: Debates in the Archaeology of Human Origins*, Cambridge University Press.
- Elbert, T., R. Weierstall and M. Schauer (2010). "Fascination violence: on mind and brain of man hunters." *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci* 260 Suppl 2: S100-105.
- Ewert, A. and A. Voight (2012). "The Role of Adventure Education in Enhancing Health-related Variables." *The International Journal of Health, Wellness, and Society* 2: 75-87.
- Franklin, A. (1998). "NATURALIZING SPORTS:Hunting and Angling in Modern Environments." *International Review for the Sociology of Sport* 33(4): 355-366.
- Fulton, J. J., P. S. Calhoun, H. R. Wagner, A. R. Schry, L. P. Hair, N. Feeling, E. Elbogen and J. C. Beckham (2015). "The prevalence of posttraumatic stress disorder in Operation Enduring Freedom/Operation Iraqi Freedom (OEF/OIF) Veterans: A meta-analysis." *Journal of Anxiety Disorders* 31: 98-107.
- Giordano, N. A., C. Bader, T. S. Richmond and R. C. Polomano (2018). "Complexity of the Relationships of Pain, Posttraumatic Stress, and Depression in Combat-Injured Populations: An Integrative Review to Inform Evidence-Based Practice." *Worldviews Evid Based Nurs* 15(2): 113-126.
- Gunther, E. (1926). "An Analysis of the First Salmon Ceremony." *American Anthropologist* 28(4): 605-617.
- Hartig, T., M. Mang and G. W. Evans (1991). "Restorative Effects of Natural Environment Experiences." *Environment and Behavior* 23(1): 3-26.

- Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.
- Hawkins, B. L., J. A. Townsend and B. A. Garst (2016). "Nature-Based Recreational Therapy for Military Service Members: A Strengths Approach." 2016 50(1).
- Hecker, T., K. Hermenau, A. Crombach and T. Elbert (2015). "Treating Traumatized Offenders and Veterans by Means of Narrative Exposure Therapy." *Front Psychiatry* 6: 80.
- Hook, J. B. (1997). *The Alabama-Coushatta Indians*. College Station, TX, Texas A&M University Press.
- Junger, S. (2016). *Tribe: On Homecoming and Belonging*, Grand Central Publishing.
- Kaplan, R. and S. Kaplan (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge, UK, Cambridge University Press.
- Kaplan, S. (1995). "The restorative benefits of nature: Toward an integrative framework." *Journal of Environmental Psychology* 15(3): 169-182.
- Kwon, A. R., Y. S. Yoon, K. P. Min, Y. K. Lee and J. H. Jeon (2018). "Eating alone and metabolic syndrome: A population-based Korean National Health and Nutrition Examination Survey 2013–2014." *Obesity Research & Clinical Practice* 12(2): 146-157.
- Lavallee, L. F. and A. Giles (2007). *Physical activity and healing through the medicine wheel*.
- Leach, E. (1968). *Ritual*. International Encyclopedia of the Social Sciences. D. L. Sills. New York, Macmillan. 13: 520-526.
- Leopold, A. (1949). *A Sand County Almanac*, Oxford University Press.
- Lonsdale, S. H. (1979). "Attitudes Towards Animals in Ancient Greece." *Greece and Rome* 26(2): 146-159.
- Mackenzie, M. (1993). "Is the family meal disappearing." *Journal of Gastronomy* 7(1): 34-35.
- MacKinnon, M. (2014). *Hunting*. The Oxford Handbook of Animals in Classical Thought and Life. G. Campbell. Oxford, England, Oxford University Press.
- Mann, N. (2007). "Meat in the human diet: An anthropological perspective." *Nutrition & Dietetics* 64(s4): S102-S107.
- Marchand, M. E., K. A. Vogt, R. Cawston, J. D. Tovey, J. McCoy, N. Maryboy, C. T. Mukumoto, D. J. Vogt and M. S. Mobley (2020). *The Medicine Wheel: Environmental Decision-Making Process of Indigenous Peoples*, Michigan State University Press.
- Mead, M. (1940). *Warfare is Only an Invention, Not a Biological Necessity*.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Medicine, I. o. (2014). Treatment for posttraumatic stress disorder in military and Veteran populations: Final assessment, National Academies Press.

Medicine, N. L. o. (2020). "Native Voices - Medicine Ways: Traditional Healers and Healing." Native People's Concepts of health and Illness, from <https://www.nlm.nih.gov/nativevoices/exhibition/healingways/medicine-ways/medicine-wheel.html>.

Mitten, D. (1994). "Ethical Considerations in Adventure Therapy." *Women & Therapy* 15(3-4): 55-84.

Mitten, D. (2009). "Under our noses: The healing power of nature." *Taproot Journal* 19(1): 20-26.

Moore, R. and D. Gillette (1990). *King, Warrior, Magic: Rediscovering the Archetypes of the Mature Masculine*. San Francisco, CA, Harperone.

Myers-Wright, A. (2020). "The Importance of Eating Together." *AM Dietetics*.

National Aboriginal Health Organization (2005). *First Nations Regional Longitudinal Health Survey (RHS) 2002/03: The Peoples' Report*. Ottawa, Canada, National Aboriginal Health Organization.

National Center for Complementary and Integrative Health. (2015). "Report of the working group on strengthening collaborations with the U.S. Department of Defense and U.S. Department of Veterans Affairs: Effectiveness research on mind and body interventions."

Pearson, C. (2018). "Are you a warrior? And if so, what kind?" *Psychology Today*.

Polusny, M. A., C. R. Erbes, P. Thuras, A. Moran, G. J. Lamberty, R. C. Collins, J. L. Rodman and K. O. Lim (2015). "Mindfulness-Based Stress Reduction for Posttraumatic Stress Disorder Among Veterans: A Randomized Clinical Trial." *Jama* 314(5): 456-465.

Posewitz, J. (2002). *Beyond Fair Chase*, FalconGuides.

Poulsen, D. V., U. K. Stigsdotter and A. D. Refshage (2015). "Whatever happened to the soldiers? Natureassisted therapies for veterans diagnosed with post-traumatic stress disorder: A literature review."

Urban Forestry & Urban Greening 14(2): 438-445.

Rappaport, R. A. (1992). *Ritual, Folklore, Cultural Performances, and Popular Entertainments: A Communications-Centered Handbook*. R. Bauman. New York, Oxford University Press: 249-260.

Reo, N. J. and K. P. Whyte (2012). "Hunting and Morality as Elements of Traditional Ecological Knowledge." *Human Ecology* 40(1): 15-27.

Ruark, R. (1993). *The Old Man and the Boy*, Henry Holt and Company.

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

Sheard, M. and J. Golby (2006). "The Efficacy of an Outdoor Adventure Education Curriculum on Selected Aspects of Positive Psychological Development." *Journal of Experiential Education* 29(2): 187-209.

Shepard, P. (1959). "A Theory of the Value of Hunting." *Transactions of the Twenty-Fourth North American Wildlife Conference*: 510-511.

Shepard, P. (1973). *The Tender Carnivore and the Sacred Game*. Athens, GA, University of Georgia Press.

Solomon, Z. and M. Mikulincer (1990). "Life events and combat-related posttraumatic stress disorder: The intervening role of locus of control and social support." *Military Psychology* 2(4): 241-256.

Stange, M. Z. (1998). *Woman the Hunter*, Beacon Press.

Stange, M. Z. (2014). "Hunting/Human/nature." *Minding Nature* 7(3).

Stange, M. Z. (2019). "Artemis - Goddess of the Outside World." *Artemis*.

Steenkamp, M. M., B. T. Litz, C. W. Hoge and C. R. Marmar (2015). "Psychotherapy for Military-Related PTSD: A Review of Randomized Clinical Trials." *Jama* 314(5): 489-500.

Story, M. and D. Neumark-Sztainer (2005). "A Perspective on Family Meals: Do They Matter?" *Nutrition Today* 40(6).

Strauss, J., R. Coeytaux, J. McDuffie, A. Nagi and J. Williams (2011). Efficacy of complementary and alternative therapies for posttraumatic stress disorder: VA evidence-based synthesis program. D. o. V.

Affairs. Washington, DC, Veterans Health Administration, Health Services Research and Development Service.

Tani, Y., Y. Sasaki, M. Haseda, K. Kondo and N. Kondo (2015). "Eating alone and depression in older men and women by cohabitation status: The JAGES longitudinal survey." *Age and ageing* 44(6): 1019-1026.

Tick, E. (2014). *Warrior's Return: Restoring the Soul After War*, Sounds True.

Tidball, K. G. (2012). "Urgent Biophilia: Human-Nature Interactions and Biological Attractions in Disaster Resilience." *Ecology and Society* 17(2).

Tidball, K. G. (2016). *Hunting and the Return of the Warrior: Therapeutic Possibilities for the Chase. This Land Is Your Land: Toward a Better Understanding of Nature's Resiliency-Building and Restorative Power for Armed Forces Personnel, Veterans, and their Families*. D. Dustin. Urbana, IL, Sagamore Publishing. Tidball, M. and K. G. Tidball (2016a). *Fish - Processing, Preparing, and Presenting Fresh-caught Fish*. <https://cpb-us->

Цитувати як: Tidball, K. G. (2020). Ancient Medicine and the Sacred Hunting Hoop: Intentionally Designed Therapeutic Hunting Experiences for Returning Warriors. In Dustin, D., Bricker, K., Tysor, D., & Brownlee, M. [Eds.]. *Outdoor Recreation and Our Military Family: Pathways to Recovery*. Urbana, IL: Sagamore-Venture Publishing.

e1.wpmucdn.com/blogs.cornell.edu/dist/0/8547/files/2016/10/FISHguide_4_2016_V1_READ-2ezc6ke.pdf. C. C. Extension. Ithaca, NY, Cornell Cooperative Extension.

Tidball, M. M. and K. G. Tidball. (2009). "The Wild Harvest Table." 2020.

Tidball, M. M. and K. G. Tidball (2016b). Venison - Processing, Preparing, and Presenting Big Game. https://cpb-use1.wpmucdn.com/blogs.cornell.edu/dist/2/3343/files/2016/10/VENISON_GUIDE_4_2016_V3_READ1pokm3c.pdf. C. C. Extension. Ithaca NY, Cornell Cooperative Extension.

Tidball, M. M. and K. G. Tidball (2016c). Wild Fowl - Processing, Preparing, and Presenting Upland Game Birds and Waterfowl. https://cpb-use1.wpmucdn.com/blogs.cornell.edu/dist/0/8547/files/2016/10/WILDFOWL_GUIDE_4_2016_v2_READ256s76u.pdf. C. C. Extension. Ithaca, NY, Cornell Cooperative Extension.

Townsend, J., B. L. Hawkins, J. L. Bennett, J. Hoffman, T. Martin, E. Sotherden and W. Bridges (2018). "Preliminary long-term health outcomes associated with recreation-based health and wellness programs for injured service members." *Cogent Psychology* 5(1): 1444330.

Vaughn, S. (2017) "From Cooking to Counseling." *Insight* <https://www.thechicagoschool.edu/insight/from-the-magazine/michael-kocet-culinary-therapy/>.

Walker, J. I. and J. L. Nash (1981). "Group therapy in the treatment of Vietnam combat veterans." *International Journal of Group Psychotherapy* 31(3): 379-389.

Williams, F. (2017). *The Nature Fix: Why Nature Makes Us Happier, Healthier, and More Creative*, W. W. Norton.

Xenophon, A. (1985). 5.3.7-10. *Hunting in the Ancient World*. J. K. Anderson. Berkeley, University of California Press.